

RIKSDAGENS SVAR 55/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder, mentalvårdslagen och 1 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna

Ärende

Regeringen har till 2008 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder, mentalvårdslagen och 1 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna (RP 95/2008 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 6/2009 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har godkänt följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 januari 1987 om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987) 7 och 8 §, 9 § 1 mom., rubriken för 3 kap., 21 och 22 §, 23 b § 1 mom. samt 24 § 1 mom.,

av dem 7, 8 och 22 § sådana de lyder i lag 9/1994, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1289/2003, 21 § sådan den lyder i nämnda lag 9/1994 och i lag 236/2001 samt 23 b § 1 mom. och 24 § 1 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, samt

fogas till 1 §, sådan den lyder i nämnda lag 9/1994, ett nytt 2 mom., till 5 § ett nytt 2 mom. och till 19 §, sådan den lyder i nämnda lagar 9/1994 och 1289/2003, ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

I enlighet med denna lag kan också sådan psykiatrisk sjukhusvård oberoende av patientens vilja som i en främmande stat har bestämts för en åtalad som inte har dömts till straff (*vård-*

påföljd) verkställas i Finland och verkställigheten av en vårdpåföljd som har bestämts i Finland anförtros en främmande stat. Bestämmelser om internationell verkställighet av vårdpåföljder finns dessutom i mentalvårdslagen (1116/1990).

5 §

— — — — —
Innan justitieministeriet beslutar om verkställighet i Finland av en vårdpåföljd som har bestämts i en främmande stat ska ministeriet inhämta yttrande av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Om verket anser att verkställighet av en sådan vårdpåföljd i Finland inte är motiverad med hänsyn till vårdens syfte, får det inte bestämmas att verkställigheten ska ske i Finland.

7 §

När justitieministeriet beslutar om fortsatt verkställighet av någon annan frihetsberövande påföljd än en vårdpåföljd ska ministeriet bestämma att påföljden ska verkställas som fängelsestraff. Ministeriet ska då iaktta vad som har bestämts i den främmande staten om påföljdens varaktighet. Fortsatt verkställighet är inte möjlig, om fängelsestraff till sin art är strängare än den påföljd som har bestämts i den främmande staten.

När justitieministeriet beslutar om fortsatt verkställighet av en förverkandepåföljd ska ministeriet bestämma att påföljden ska verkställas så som den har bestämts i den främmande staten. Fortsatt verkställighet är inte möjlig, om förverkandepåföljden är av sådan art att den inte kan bestämmas enligt finsk lag.

När justitieministeriet beslutar om fortsatt verkställighet av en vårdpåföljd som har bestämts i en främmande stat ska ministeriet bestämma att påföljden ska verkställas som psykiatrisk sjukhusvård oberoende av patientens vilja, i enlighet med det yttrande som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården lämnat. En person som har överförs till Finland får inte på grund av en vårdpåföljd som bestämts i en främmande stat mot sin vilja hållas kvar för vård under en längre tid än vad som har bestämts i den främmande staten. När den sammanlagda vårdtiden räknas ska den tid räknas av som personen har varit frihetsberövad med anledning av det brott som utgjort grund för överföringen av verkställigheten. Bestämmelser om utredning av om det finns förutsättningar för

vård oberoende av patientens vilja enligt finsk lag och när utredningen ska inledas finns i 4 b kap. 22 o § i mentalvårdslagen.

8 §

Ett yrkande om att en annan påföljd som har dömts ut i en främmande stat än en vårdpåföljd ska omvandlas till en påföljd som verkställs i Finland prövas av Helsingfors tingsrätt. Ett yrkande på omvandling av en påföljd framställs av åklagaren på begäran av justitieministeriet.

9 §

Domstolen ska omvandla en annan frihetsberövande påföljd som har dömts ut i en främmande stat än en vårdpåföljd till det fängelsestraff som enligt finsk lag föreskrivs för motsvarande brott eller för ett brott som är så allvarligt att det motsvarar en sådan gärning som avses i 3 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen. Påföljden som omvandlas får dock inte vara strängare än den påföljd som i den främmande staten har bestämts för brottet, även om denna påföljd är lindrigare än det minimistraff som föreskrivs för brottet i finsk lag.

3 kap.

Verkställighet i en främmande stat av en påföljd som har bestämts i Finland

19 §

— — — — —
Verkställigheten av en vårdpåföljd som har bestämts i Finland kan under de förutsättningar som anges i 1 och 2 mom. anförtros den stat där den som vårdpåföljden har bestämts för är medborgare eller har sitt hemvist.

21 §

Beslut om att verkställigheten av en påföljd som har bestämts i Finland ska anförtros en främmande stat fattas av justitieministeriet.

Beslut enligt 1 mom. om verkställigheten av en vårdpåföljd fattas av justitieministeriet på

förslag av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Justitieministeriet ska ställa som villkor för överföring enligt 19 § 2 mom. 2 punkten att den dömda inte utan ministeriets tillstånd får åtalas eller straffas i staten i fråga för något annat brott som har begåtts före överföringen än för det brott som den påföljd som har bestämts i Finland gäller, utom i det fall att den dömda inte har lämnat den främmande staten inom 45 dagar från det att hinder för att lämna staten inte längre fanns, eller om han eller hon har återvänt dit efter att ha lämnat staten i fråga.

22 §

Om justitieministeriet har beslutat att en påföljd som har bestämts i Finland ska verkställas i en främmande stat, får påföljden inte längre verkställas i Finland, om den främmande staten anser att påföljden redan har verkställts i dess helhet.

23 b §

En advokat ska utses att biträda den dömda under behandlingen av ärenden som avses i 3 § 2 mom. 1 punkten och 19 § 2 mom. 2 punkten, utom när detta är uppenbart onödigt. En advokat ska utses att biträda också den som har dömts till

en vårdpåföljd under behandlingen av överföringen av verkställigheten. Till biträde ska utses en advokat som den dömda själv föreslår eller, om den dömda inte föreslår någon advokat, någon annan för uppdraget lämplig advokat. För behandlingen av frågor som gäller tagande i förvar, meddelande av reseförbud eller sökande av ändring utses biträdet av domstolen och i övriga fall av justitieministeriet.

24 §

Ett beslut som justitieministeriet har meddelat med stöd av 3 § 2 mom. 1 punkten, 5 § 2 mom., 12 § 2 mom., 19 § 2 mom. 2 punkten, 21 § 2 mom. eller 23 b § 2 mom. får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). Hos Helsingfors förvaltningsdomstol överklagas genom besvär också sådana beslut av justitieministeriet enligt 23 b § 1 mom. som innebär att ett rättegångsbiträde inte har utsetts. Besvären ska behandlas skyndsamt. Beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol får inte överklagas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mentalvårdslagen av den 14 december 1990 (1116/1990) 34 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1423/2001, samt
fogas till lagen ett nytt 4 b kap. som följer:

4 b kap.

Internationell verkställighet av vårdpåföljder

22 l §

Utöver vad som föreskrivs i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987), nedan *verkställighetslagen*, tillämpas bestämmelserna i detta kapitel på internationell verkställighet av sådan psykiatrisk sjukhusvård oberoende av patientens vilja som har bestämts för en åtalad som inte har dömts till straff (*vårdpåföljd*).

22 m §

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska på begäran av justitieministeriet yttra sig om huruvida en överföring av en vårdpåföljd som har bestämts i en främmande stat för verkställighet i Finland är motiverad med hänsyn till vårdens syfte. Verket ska också yttra sig om hur vården ska ges i Finland.

22 n §

När det har beslutats att en vårdpåföljd som har bestämts i en främmande stat ska verkställas i Finland, ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården placera personen i fråga på det statliga sinnessjukhus som nämns i det yttrande som avses i 22 m §.

Placeringsbeslutet får inte överklagas genom besvär.

22 o §

En patient får på grund av en vårdpåföljd som har bestämts i en främmande stat hållas kvar för vård oberoende av sin vilja i Finland i högst sex månader. Före utgången av denna tid ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utreda om det finns förutsättningar för att bestämma om vård oberoende av patientens vilja enligt finsk lag. Utredningen ska inledas snarast möjligt efter att den för vilken det har bestämts en vårdpåföljd har överförts till Finland. I fråga om förfarandet gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 4 kap. om utredning av behovet av vård oberoende av den åtalades vilja när

denna inte dömts till straff och om vård oberoende av den åtalades vilja.

22 p §

Om en person för vilken det i Finland har bestämts en vårdpåföljd är medborgare i en främmande stat eller har sitt hemvist i en främmande stat, ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården i samråd med justitieministeriet utreda om det med stöd av något avtal mellan Finland och den främmande staten är möjligt att överföra vårdpåföljden för verkställighet i den främmande staten.

Om en överföring av verkställigheten är möjlig, ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården snarast underrätta den verksamhetsenhet inom hälsovården som svarar för personens vård om detta och underställa Helsingfors förvaltningsdomstol beslutet om vård eller fortsatt vård.

På förfarandet i Helsingfors förvaltningsdomstol tillämpas vad som i 17 § 2 mom. föreskrivs om behandlingen av ett ärende som gäller fortsatt vård. Helsingfors förvaltningsdomstol ska till sitt beslut foga ett referat av den lagakraftvunna domen av den domstol som har avgjort brottmålet.

22 q §

Den verksamhetsenhet inom hälsovården som svarar för vården av den person för vilken det har bestämts en vårdpåföljd ska klarlägga för personen vad en överföring av verkställigheten av påföljden till en främmande stat innebär och höra sig för om han eller hon samtycker till en överföring.

Samtycke till överföring av verkställigheten kan ges till den ledande läkaren vid den verksamhetsenhet som svarar för vården av personen i fråga. När samtycke ges ska det biträde som utsetts för personen och intressebevakaren, om en sådan har utsetts, vara närvarande. Den tjänsteman som tar emot samtycket ska försäkra sig om att den för vilken vårdpåföljden har bestämts förstår innebörden av samtycket.

Ett protokoll ska upprättas över den förrättning där samtycke ges. Protokollet ska lämnas till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och till justitieministeriet.

22 r §

Om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården anser att det med hänsyn till vårdens syfte är motiverat att anförtro en främmande stat verkställigheten av en vårdpåföljd, ska verket föreslå för justitieministeriet att vårdpåföljden ska verkställas i den främmande staten.

Till justitieministeriet ska lämnas utredning om att den för vilken vårdpåföljden har bestämts är medborgare i den främmande staten eller har sitt hemvist där, samt en kopia av det beslut som Helsingfors förvaltningsdomstol har fastställt med stöd av 22 p § 2 mom.

22 s §

Kontakterna med myndigheterna i en främmande stat i samband med internationell verkställighet av vårdpåföljder sköts av justitieministeriet. Vid behov kan kontakterna också ske på diplomatisk väg.

22 t

Kostnadsansvaret för internationell verkställighet av en vårdpåföljd mellan Finland och en främmande stat bestäms enligt vad Finland och respektive främmande stat kommit överens om.

Om kostnaderna ska bäras av verkställighetsstaten och vårdpåföljden har överförts till Finland för att verkställas, betalas kostnaderna för verkställigheten av vårdpåföljden i Finland med statsmedel tills förutsättningarna för att bestämma om vård oberoende av patientens vilja har utretts enligt 22 o §. De kostnader som uppstår därefter betalas på samma sätt som vårdkostnaderna för en person som det har bestämts vård för i Finland. Om den som det har bestämts vård för inte har hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun (201/1994) när utredningen enligt 22 o § i denna lag om förutsättningarna för att bestämma om vård är klar, bär staten ansvaret för vårdkostnaderna tills personen i fråga har hemkommun i Finland. Därefter svarar hemkommunen för kostnaderna.

34 §

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan meddelas närmare bestämmelser om ordnande av vård oberoende av patientens vilja och om det förfarande som avses i 4 b kap. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet fastställs formulären för de blanketter som används i samband med de yttranden, utlåtanden, beslut och anmälningar som avses i denna lag.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 21 december 2007 om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna (1383/2007) 1 § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I enlighet med denna lag kan en person som uppehåller sig i Finland utlämnas till Danmark, Island, Norge eller Sverige eller en person som

uppehåller sig i Danmark, Island, Norge eller Sverige begäras utlämnad till Finland för lagföring eller för verkställande av fängelsestraff eller någon annan frihetsberövande åtgärd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 12 maj 2009